

Zondag 7 juli

Tekst: Kolossenzen 1: 13 - 23

Thema: Hij is het beeld van de onzichtbare God

Slotzondag

[DIA] 9 september 2018 was de start van het jaarthema in de Open Hof, en dat begon als volgt: 'Leven in verwondering gaat over het verhaal van God.' Belangrijk daarbij was dat het verhaal van God nooit los van de mens wordt verteld. Overigens kun je bij verwondering aan grote dingen denken, maar verwondering speelt zich evenzeer in het gewone af. Ik denk aan dat prachtige gedicht van Ida Gerhardt: 'Zondagmorgen'.

*'Het licht begint te wandelen
door het huis
en raakt de dingen aan. Wij eten
ons vroege brood gedoopt in zon.
Je hebt het witte kleed gespreid
en grassen in een glas gezet.
Dit is de dag waarop de arbeid rust.
De handpalm is geopend naar het licht.'*

Wil je weten wat verwondering is, lees en herlees dit gedicht. Allereerst gaat het over iets dat van buitenaf binnenkomt, het licht komt binnenwandelen. Dat licht maken wij niet, dat licht is een geschenk dat van de andere kant binnenvalt. En vervolgens gebeurt er iets met de gewone dingen, het licht raakt de dingen aan. Het brood, de tafel, het glas, het was er altijd al, maar met dat ze door het licht geraakt worden, lichten ze op, alsof ze mij voor het eerst verschijnen. En als derde gebeurt er iets met ons, wij mensen openen ons, 'de handpalm geopend naar het licht'. Dit is verwondering, dat wil zeggen: openstaan om te ontvangen wat er naar je toe komt, meer alert dan ooit en tegelijkertijd in grote ontvankelijkheid. Die combinatie: aandachtig openstaan voor wat er komt, maar wel in grote ontvankelijkheid. In drie woorden probeer ik weer te geven wat we de afgelopen maanden hebben ontdekt: 'verhaal', 'vriendschap' en 'vragen'.

[DIA] We beginnen met het woord 'verhaal'. Dat wij met het verhaal van God beginnen is in onze cultuur volstrekt niet logisch, want mensen beginnen vaak met het eigen verhaal. Tot in de grammaticale rijtjes toe beginnen we bij 'ik', 'ik loop', om dan pas naar jij, of hij en zij te kijken. 'Ik' voert de boventoon. De beroemde filosoof René Descartes zei het zo: 'Ik denk, dus ik ben'. Hij begon bij zichzelf, bij zijn eigen denken, en vandaaruit ging hij de wereld onderzoeken. Ik sta in het middelpunt, bovenaan. En als ik ontdek hoe de dingen gaan, dan pas kijk ik om mij heen hoe een ander het doet. Zonder dat we het door hebben, zijn we zelf vaak de norm. Ik bepaal hoe lopen in elkaar steekt, hoe het hoort. Het aparte is, als je zo bij jezelf begint, dan staat het verhaal van God al snel tussen haakjes. Het gaat immers over ons verhaal, misschien komen we ergens nog in aanraking met Gods verhaal, maar het kan ook zo maar gebeuren dat dit niet het geval is. De Bijbel doet het anders, dat hebben we afgelopen september en oktober gevolgd in het boek Exodus. In het boek Exodus lezen we met grote nadruk dat God zegt:

**'Ik heb gezien hoe ellendig mijn volk er in Egypte aan toe is,
Ik heb hun jammerklacht gehoord.'**

God is degene die hoort en ziet, oftewel het leven dat er toe doet begint bij God. Niet bij de mens, niet bij ik. Het leven van de mannen en vrouwen in Egypte was een geknecht leven, zeg maar gerust dat was 'overleven', totdat God ziet en hoort. Bij God begint het leven in vrijheid, daar getuigen zowel Exodus als Kolossenzen van.

[DIA] Het lijkt een grote sprong, van Exodus naar Kolossenzen, maar in beide boeken gaat het over God die het initiatief neemt, Gods zien en horen. Ook de brief aan de Kolossenzen spreekt nadrukkelijk van Gods inzet:

'Hij heeft ons gered uit de macht van de duisternis.'

De Heer is degene die reddend in ons leven is verschenen. En vanuit Gods begin, vanuit Gods verhaal, begint ons verhaal zichtbaar te worden. Het licht komt van buitenaf binnenwandelen. Het wandelt door ons huis, het raakt de dingen aan. En wij, wij lichten op. Verwondering gaat over het wonder van Gods aanwezigheid in ons leven. Dat de dingen niet zijn zoals ze zijn, maar dat de dingen oplichten omdat de Schepper van hemel en aarde ons uit de duisternis haalt. In het licht van de Heer ontrolt zich ons leven. Daarom is die boekrol ook zo mooi. Een boekrol moet je uitrollen, anders valt er niets te lezen, dan blijven de letters dood en stom. Met andere woorden: Gods redding rolt ons leven uit, de Heer zelf gaat ons lezen. Er is niet een verhaal van God en misschien mogen wij daarin ook een beetje meedoen. Nee, Gods verhaal maakt dat ons verhaal zich begint te ontvouwen, dat is het wonder van geloven, het wonder van leven. Zij die in Egypte wonen, leven niet echt, zij overleven, hun leven is geknecht. Maar leven met hoofdletters, dat stemt tot diepe verwondering.

[DIA] Als Gods verhaal ons verhaal in beweging zet, dan is er al veel gezegd, toch is het van belang om de verbinding tussen God en ons in te kleuren. Voor velen in de kerk bleef God op grote afstand staan, voor sommigen bleef God zelfs een bozige tiran, ver weg in de hemel die elke overtreding opmerkt en de overtreder bestraft. Voor weer anderen is God een humorloze manager die de wereldorde beheert. Daarom is dat woord 'vriendschap' van groot belang. In het Johannesevangelie (15: 15) benoemde Jezus de band tussen hem en de leerlingen met het woord vriendschap:

**'Ik noem jullie geen slaven meer,
want een slaaf weet niet wat zijn meester doet;
vrienden noem ik jullie,
omdat ik alles wat ik van de Vader heb gehoord,
aan jullie bekendgemaakt heb.'**

Wat betekent dit alles? Paulus komt er in de Kolossenzenbrief op terug als hij schrijft:

**'Hij is het Beeld van God,
de onzichtbare.'**

Eigenlijk staat er: Jezus is Gods icoon, zeg maar: Jezus is het venster waardoor wij God kunnen zien. En dat venster is niet neutraal, die icoon is onze vriend. Jezus is in vriendschap met ons verbonden. C.S. Lewis zei ooit van een vriend: Een vriend is iemand waarbij je ontdekt: 'hé, jij ook'. Jij ook, dat gaat om de vreugde van herkenning, een mens als ik. En dan legt Lewis uit dat vriendschap de minst natuurlijk liefde is die je kunt bedenken, het minst instinctief, biologisch en sociaal. Vrienden delen een bepaalde kijkrichting, een bepaalde focus. Hier is de zogenaamde vriendschapsicoon afgebeeld. Op de icoon zien we hoe Christus zijn arm om Menas heen slaat, een christen uit de 7^e eeuw. Samen kijken ze de toekomst in. Want dat is wat er gebeurt als vrienden zich in elkaar herkennen, dan ontstaat

er toekomst. Menas, als vriend van de Heer wordt aangemoedigd om zijn plaats in het leven in te nemen. En daardoor kan Menas vooruit, is er toekomst voor hem.

[DIA] Laten we die toekomst nog wat meer uitdiepen. Waar heeft die toekomst mee te maken? Wat is daarvan de richting? De Bijbelse toekomst gaat niet over grote en abstracte zaken, maar, in één woord gezegd, dat gaat over het feit dat Jezus ons als vriend meeneemt naar het huis van de Vader. Je mag hier denken aan de gelijkenis van de verloren zoon, die bij de Vader thuiskomt en waarbij de Vader hem met open armen ontvangt, overigens niet alleen de jongste, maar ook de oudste zoon. Toen ik er over nadacht hoe Jezus als vriend dat voor ons doet, moest ik denken aan mijn ouderlijk huis, vooral aan mijn moeder. Als wij als kinderen met iemand in de buurt speelden, dan kwamen die vriendjes natuurlijk ook bij ons thuis. Soms speelde er iets bij een vriendje, soms moesten ouders gewoon heel hard werken om rond te komen en dan was er niet veel aandacht voor dit kind. Mijn moeder spoorde ons in dat geval aan om dat vriendje eens wat vaker mee te nemen. Bij de maaltijden kreeg hij of zij een plek aan tafel en deelde mee in het leven van ons als gezin. Nu moet je weten dat ook veel Friese kinderen tegen hun moeder mama zeiden, maar wij hadden geen mama, wij hadden een mem, fries voor mama. En sommige kinderen vonden het bij ons thuis zo vertrouwd dat zij mijn moeder ook mem gingen noemen. En daar ergens zie ik de vergelijking met wat de Heer doet. Jezus neemt ons op vergelijkbare wijze mee naar het huis van de Vader. En in dat huis van onze vriend blijft God niet een mijnheer, maar mogen wij hem Abba noemen, papa. Vertrouwer kan het niet. Dat is wat Paulus benoemt in de Kolossenzenbrief, de verzen 21 en 22:

**‘Eerst was u van hem vervreemd,
maar nu heeft Hij u met zich verzoend . . .’**

Paulus zegt het in één regel, maar die ene regel gaat over thuiskomen, verzoend worden, een plek ontvangen in het huis van de Vader, omdat Jezus ons meeneemt.

[DIA] Overigens moeten we ook naar het derde woord: vragen. Soms lees je de woorden van Paulus, ‘eerst vervreemd, nu verzoend’, en dan overdenk je hoe dat voor jezelf werkt. Wat zegt het dat ik nu verzoend met de Heer mag leven? En misschien lees je al denkend ook nog een paar regels van die brief aan de Kolossenzen en dan stuit je daar op een paar heftige kwalificatie woorden:

**‘nu heeft hij u door de dood met zich verzoend
om u heilig, zuiver en onberispelijk bij zich te brengen.’**

Ik bedoel de woorden heilig, zuiver en onberispelijk, die woorden doen iets met ons. Niet dat het er staat, maar het zit in ons systeem om te denken: hoe betaalt zich ‘heiligheid’, ‘zuiverheid’ en ‘onberispelijkheid’ in mijn leven uit? In onze wereld immers meten, registreren en rapporten we alles. En ergens nemen we dat ook mee in ons geloof, hoe zit het dan met heiligheid, zuiverheid en onberispelijkheid? We willen weten hoe het in ons werkt, voor onszelf. Leven in verwondering, vertaalt zich dat ook heiligheid en onberispelijkheid? Ergens weten we dat het anders is, maar toch.

[DIA] Daarom nog eens dat gedicht van Ida Gerhardt, en dan vooral die laatste regels:

*‘Je hebt het witte kleed gespreid
en grassen in een glas gezet.
Dit is de dag waarop de arbeid rust.
De handpalm is geopend naar het licht.’*

Ida Gerhardt opent ons de ogen voor een subtiel samenspel. Zij wijst op onze activiteit die een ruimte opent: er is een wit kleed gespreid, er zijn een bloemen op tafel gezet. Toch vormt onze activiteit niet de kern, het kleed en de bloemen wijzen naar dat wat ontvangen mag worden. Zoals Israel van God leerde dat in de menselijke tijd Gods heiligheid binnen mag komen. Dat wil zeggen: de drukte van alledag mag onderbroken worden voor een andere tijd, geheiligde tijd. Heiligheid wijst naar het feit dat een mens van ophouden weet, dat je op tijd weet te stoppen. En als je het zo zegt, dan komt al het besef binnen dat het er niet om gaat hoe goed wij weten te stoppen, maar dat we van ophouden weten om ruimte te maken voor iets anders. Beter gezegd: dat we ruimte maken voor iemand anders. Daarom mogen onze handpalmen geopend worden voor het licht. Leven in verwondering bestaat niet allereerst uit sublieme gedachten en gevoelens, het is weet hebben van ophouden. Veel van de vragen of opdrachten van dit jaar, hadden hier mee te maken, ruimte maken voor dat wat God geeft. Naast het woord 'verhaal' en het woord 'vriendschap' is daarmee het woord 'vragen' van belang. Maar dan vooral in de betekenis van: de goede vragen blijven stellen. Verwondering, heiligheid of onberispelijkheid betreft geen dingen, het gaat ook niet om een soort status of iets dergelijks, eerder gaat het om het goede ritme, de goede dynamiek: kan ik op tijd stoppen met alles wat mij drijft? Neem ik de gelegenheid om af en toe even stil te staan? Niet botweg niets doen, maar rust om mij te openen naar Gods licht.

'Dit is de dag waarop de arbeid rust.

De handpalm is geopend naar het licht.'

Het gaat er niet om dat wij in onze zondagse kleren simpelweg stilvallen, maar dat wij aandacht geven aan dat wat God geeft, dat Hij onze Abba is, dat wij opmerkzaam zijn op wat Hij geeft in Jezus Christus.

'Onze Vader in de hemel

heilig is uw naam

Want van U is het koninkrijk

de kracht en de heerlijkheid

tot in eeuwigheid.'